

Η ΜΟΥΣΙΚΗ ΤΗΣ ΤΡΙΛΟΓΙΑΣ

ΤΟΥ Κ. ΜΑΝ. ΚΑΛΟΜΟΙΡΗ

Η μουσική της αρχαίας τραγωδίας άπασχολήσε τους περισσότερους μεταχριστιανικούς μουσικούς, άκόμη από την πρώτη άπόπειρα της είσδοχής της μελωδίας στη μουσική δημιουργία και την υποχώρησι της πολυφωνικής τέχνης, τó Ars piuona όπως τó έλεγαν οι Έταλοί.

Ήδη ή γέννησις της όπερας, από τους Φλωρεντινούς καλλιτέχνες στα τέλη του 16ου αιώνα προήλθεν από την προσπάθεια για άναβίωσι της αρχαίας ελληνικής τραγωδίας.

Ό Κόντε Μπάρντι, ό περί, ό Κατσικι, ό Βιτσέντσο Γκαλιλέι πατέρας τού περίφημου άστρονόμου Γκαλιλέο Γκαλιλέι

Η ΣΥΝΕΧΕΙΑ ΕΙΣ ΤΗΝ 3ην ΣΕΛΙΔΑ

ΤΡΙΛΟΓΙΑΣ

ΕΙΣ ΤΗΝ 3ην ΣΕΛΙΔΑ

και οι άλλοι ποιητές και μουσικοί που φέρανε τη μουσική επανάστασι της «νέας τέχνης» πιστεύανε ειλικρινά πως άναστούσανε την αρχαία τραγωδία. Στην πραγματικότητα δημιούργησαν ένα νέο μουσικό ποιητικό ύφος, την όπερα. Κι αν επί δυό και πλέον αιώνες τά θέματα των λιμπρέττων της έδανείζονταν σχεδόν άποκλειστικά από τόν αρχαίο ελληνικό μύθο όμως ουσιαστικά δεν είχε καμμιάν άμεση σχέση ούτε με τó πνεύμα ούτε και με τó γράμμα της αρχαίας ελληνικής τραγωδίας.

Έκτοτε συνεχίσθησαν συχνές άπόπειρες για να βρεθή ή μουσική εκείνη γλώσσα που θα ταίριαζε με την όλη άτμόσφαιρα της αρχαίας ελληνικής δραματικής ποιήσεως και ιδιαίτέρως των χορικών.

Από τó Μέντελσον ως τις ondes sonores του Martenot, τó Μητρόπουλο, τó Ριάδη και τόν Ψάχο, άπειρες προσπάθειες έμεσολάβησαν για να γραφή μουσική κατάλληλη να υποβαστάση τó βάρος τού θαυμαστού ποιητικού λόγου που δυστυχώς αυτός μόνον διεσώθηκε ως τις μέρες μας.

Στην πραγματικότητα τó πρόβλημα είναι άλυτο. Γιατί πως μπορεί κανείς να γραφή τη μουσική επάνω σε λόγια που ό ποιητής του τά είχε εμπνευσθή μαζί με τη μουσική και σε μία τεχνοτροπία που έμεις έξω από μερικά της θεωρητικά στοιχεία άγνοούμε κάθε της πρακτική εφαρμογή;

Ίσως ή μεγαλοφυΐα ένός μουσουργού να μπορούσε να μάς δώση την τραχική μουσική συγκίνηση που θα μάς χάριζεν ή άληθινή και ειλικρινής έμπνευσις, έξω από κάθε «ανάβιωτικόν» ύπολογισμό και από κάθε σκηνοθετική άπαιτήσι και θεωρία.

Γι' αυτό και ή μουσική τού Μέντελσον ιδίως στην «Αντιγόνη» — έχει γραφή και στόν «Οιδίποδα επί Κολωνών» — θα παραμείνη μνημειώδης, γιατί ό Μέντελσον έκανε μουσική και μόνον μουσική και δεν έλαβε ύπ' όψι του κανένα θεωρητικό άναπαραστατικό πρόβλημα.

Τό ίδιο και ή μουσική που έγραψεν ό αείμνηστος Ριάδης στην «Έκάβη» — μία άλλη άξέχαστη δημιουργία της μεγάλης Μαρίκας — θα μείνη άσδυστη από τή μνήμη μας γιατί ό Ριάδης έγραψεν άπλά και καθαρά μουσική, αλλά μία μουσική άγνή, έμπνευσμένη, ένα άληθινό μουσικό έργο και δεν ύποτάχτηκε παρά στοιχειωδώς στις σκηνοθετικές άπαιτήσεις οι όποιες κατά κάποιον τρόπο δεν ήρθαν σε σύγκρουσι με τή διάχυτη μουσική συγκίνηση της έμπνευσεως τού Ριάδη.

Μέσα όμως στην άληθινά μεγαλειώδη σκηνοθετική εργασία τού κ. Ροντήρη σχετικά με την άναβίωσι της αρχαίας τραγωδίας, ή μουσική παίζει ένα έντελώς ύποταγμένο και διακοσμητικό ρόλο. Έχει τóση σημασία ίσως και λιγώτερη από ό,τι ένα πέδιλο των χορωδών ή ένα κράνος των άκολουθών τού Άγαμέμνονα.

Δεν ξέρω αν αυτό είναι θεατρικώς σωστό ή όχι. Μουσικώς άσφαλώς δεν είναι. Έγώ σα μουσικός δεν θα δεχτώ ποτέ να θεωρήσω μία τέχνη που στην αρχαία τραγωδία στεκότανε ισότιμη με την άδερφή της την ποίησι ότι μπορεί να χρησιμεύση σαν ένα είδος ήχητικού ύποστρώματος, σαν κάτι συμβατικό που χρησιμεύει να συμπληρώνη με ένα όποιοδήποτε ρόν ρόν τά κενά ένός έργου και αυτό μάλιστα υπό τις χειρότερες άκουστικές και συνθετικές συνθήκες.

Με τις άπόψεις αυτές βέβαια δύσκολα μπορεί κανείς να κρίνη μία μουσική γραμμένη με αυτές τις προϋποθέσεις. Έτσι έχει τοποθετήθι στόν τόπο μας ένα «ύφος» μουσικής αρχαίας τραγωδίας που δεν γράφεται από έσωτερική παρόρμηση, αλλά από την άνάγκη της σκηνοθετικής οικονομίας.

Και όμως ό κ. Παλλάντιος είναι ένας από τούς νέους μας συνθέτες που έχει άληθινά πηγαίο μουσικό τάλαντο, έμπνευσι ειλικρινή και άβίαστη και από ιδιοσυγκρασία νοιώθει ίσως καλύτερα από κάθε άλλον τó αρχαίον ελληνικό πνεύμα. Αυτό τó έδειξε σε μερικά σημεία τού έργου, όπου είχε κάποια μεγαλύτερη ένλευθερία δημιουργίας όπως ιδίως στην τέλος τού Άγαμέμνονος κατά την έξοδο τού χορού, ό τραγουδιστός θρήνος των Χοφών που ίσως να είναι ένα από τά ωραιότερα δείγματα που μάς βάζουνε στο δρόμο που θα έλυε τó πρόβλημα της μουσικής στην αρχαία τραγωδία. Επίσης και τó ωραιότατο τέλος των Χοφών κτλ.

Γενικά πιστεύω πως αν στο πλαστικό και δραματικό θαύμα που μάς παρουσίασεν ό κ. Ροντήρης βρισκότανε πρός από προσεθή και τó μουσικό θαύμα από συνθέτες με άληθινό δημιουργικό τάλαντο όπως ό κ. Παλλάντιος, αλλά άφισμένο πιά έλεύθερο στην έμπνευσι και την τέχνη του, τó πρόβλημα της άναστάσεως της αρχαίας τραγωδίας θα είχε λυθή.

Και τώρα τελειώνοντας τó βιαστικό μου αυτό σημείωμα ως μου έπιτραπή να εκφράσω τήβαθύτατη συγκίνηση που μου έπροξένησε ή ύπέροχη τέχνη της Μαρίκας που για μία άκόμη φορά μ' έκανε να αισθανθώ τó δέος και τó ρίγος της μάς και άδιαίρετης αιώνιας άληθινής τέχνης.

ΜΑΝΩΛΗΣ ΚΑΛΟΜΟΙΡΗΣ

Υ.Γ.— Πρέπει να συγχαρώ άκόμη άλλωσ ειδιαιτέρως τόν άφανή μουσικόν ήρωα αλλά και μάρτυρα της Τριλογίας, τόν έξαιρετικό μασέτρο κ. Λυκούδη.

M. K.

Κυ- ρεις Βυζαντινους "Γυμνους και τη Σε-
 ρος, ρενάτα του Πραγματευτή και της Σε-
 'Α- ρας. "Υστερα θα έπακολοθήση το χή-
 'Ορ. ρος της Σπηλιάς με τις Νεραΐδες, ο μέ-
 ζος, χορός του Πραγματευτή, το μεγάλο
 Σρη, μπαλέτο με τις Νεραΐδες και τελικά θα
 άκουσθῆ ἡ 'Αποθέωσις, ἡ προσφορὰ τῆς
 ῥέχ- ζώνης στὴ βασίλισσα τῶν Νεραΐδων.
 ουρ- Ἐκτὸς ἀπὸ τὶς δυὸ αὐτὲς συμφωνικὲς
 εἰς συναυλίες, οἱ ἔκπομπὲς αὐτῆς καὶ τῆς
 Τελ- ἄλλης ἑβδομάδος περιλαμβάνουν καὶ ἐν-
 του- διαφέροντα ἀτομικὰ ρεσιτάλ. Ἀνάμεσα
 εἰν- σ' αὐτὰ ξεχωρίζει τὸ ρεσιτάλ τῆς δια-
 αμα- κερμιμένης πιανίστας Ρένας Κυριακοῦ
 Διη- τὸ ἄλλο Σάββατο, κατόπιν δὲ τὴν Δευτέ-
 ττο- ρα 19 Σεπτεμβρίου θὰ ἀκουσθῆ σ' ἕνα
 πε- ἑνδιαφέρον πρόγραμμα ὁ τενόρος Ἀντώ-
 120 νης Δελένδας. Τέλος, τὸ παραπάνω
 εἰαν διὸ τῆς Ἀμερικανίδος ρεσιτάλ τραγου-
 κ. Κρά...

ΤΕ

Η ΚΑΤΟΧΥ

Υ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔ

Η ΤΗΝ ΑΝΤΙΘΕ

Η ΧΡΗΣΙΜ

ΛΟΝΔΙΝΟΝ, 9 Σεπτεμβρίου.
 — Μολονότι κατὰ τὸ τελευταῖον κή-
 εἰκοσιετρώρων δὲν ἐσημειώθη ἐν- το-
 τυπωσιακὴ τις ἐξέλιξις ὅσον ἀφο- «ο-
 ρᾶ τὴν διπλωματικὴν ἐπίστεψιν νό-
 τῆς ἑλληνικῆς στρατιωτικῆς νί- δὲ
 κης, καθίσταται βαθμηδὸν φανερόν πλ-
 ὅτι τὸ τόσον ἀνυπομόνως ἀναμε- θε-
 νόμιμον σχέδιον παρουσιάσεως σι-
 τῶν ἑλληνικῶν δικαίων εἰς τὸν Ο. δι-
 Η. Ε. συμπληροῦται καὶ σταθερο- κά-
 ποιεῖται ἡμέρα τῆ ἡμέρα, ἐντὸς τρ-
 τῶν πλαισίων ἐκείνων τὰ ὁποῖα σι-
 προεβλέποντο πρὸ ἑβδομάδος. Οἱ δι-
 ἐνταῦθα παρατηρηταὶ τονίζουν ὅτι σι-
 αὶ συνομιλίαι συνεχίζονται σχετι- κά-
 κως μετὰ τὰς ἐφαρμοστέας λύσεις τρ-
 καὶ προστίθεται ὅτι δὲν πρέπει νὰ σι-
 ἀναμένεται διασαφήνισις τῆς κα- δι-
 ταιστάσεως πρὸ τῆς 16ης τοῦ τρέ- τῆ
 χοντος μηνός, ὅποτε θὰ ὑπάρξουν Κ.
 ὠρισμέναι ἐνδείξεις ἀπὸ τὴν Οὐά- Ε.
 σιγκτων. σι-
 Τοῦτο ἐπανελήφθη καὶ ἐπεξηγη- «Τ-
 ματικῶς χθὲς τὴν νύκτα ἀπὸ ἀρ- ὅτ-
 μόδιον ἐκπρόσωπον, τονίζεται δὲ εἰ-
 ὅτι ἡ ἐντόπισις τῆς ἐνοχῆς ἐπὶ τῆς γι-
 Ἀλβανίας — μετὰ προσωρινὴν πα- σι-
 ραιμέριον τόσον τοῦ ἐκ Βουλγα- ππ-
 ρίας κινδύνου, ὅσον καὶ τῶν γενι- φθ-
 κῶν ρωσικῶν εὐθυνῶν — θεωρεῖ- θι-

Η ΠΛΗΡΟΦΟ

ΕΚ ΜΕΡΟΥΣ ΤΗΣ

ΘΑ ΕΜΦΑΝΙΣΗ Ο

ΟΥΑΣΙΓΚΤΩΝ, 9 Σεπτεμ-
 βρίου. (Ἰδ. αἰτ. ὑπηρ.). — Ἐ-
 γνώσθη ἐκ διπλωματικῆς πηγῆς λῆ-
 ὅτι ἡ ἑλληνικὴ Κυβέρνησις διεβί- ἀρ-
 βάσε μεσῶ τοῦ εἰς Οὐάσιγκτων Γα-
 πρεσβετοῦ μας κ. Δενδραμῆ τὰς πῆ-
 ἀπόψεως τῆς ἐπὶ τοῦ περιεχομένου πο-
 τῆς τελευταίας συνομιλίας τοῦ νη-
 Ἑλληνοσ πρεσβετοῦ μετὰ τοῦ τῆς
 μονίμου ὑφυπουργοῦ τῶν Ἑξωτε- ἑλλ-
 ρικῶν τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν κ. ριακ-
 Ράσκ. πεμ-
 Οἱ ἐνταῦθα διπλωματικοὶ κύ- τὴν
 κλοι τονίζουν ὅτι δὲν ἀνταποκρί- τύγ-
 νονται πρὸς τὴν πραγματικότητά ναβ-
 αὶ δημοσιευθεῖσαι πληροφωρίαι, μου
 καθ' ἃς τὸ Στέιτ Νηπάρτμεντ ὑ-
 πέδειξεν εἰς τὴν ἑλληνικὴν Κυβέρ-
 ησιν ὠρισμένας λύσεις διὰ τὴν
 κατασφάλισιν τῶν βορείων συνό-
 ρων μας.

Οἱ αὐτοὶ κύκλοι τονίζουν ὅτι
 μέχρι τῆς στιγμῆς συζητοῦνται
 διάφοροι τρόποι, οἱ ὁποῖοι θὰ ἔ-
 λυσον κατὰ τρόπον ὀριστικὸν τὴν
 προστάσιον τῶν ἑλληνικῶν συνό-
 ρων ἀπὸ ἐπανάληψιν ἐπιβουλῆς ἐκ
 μέρους τῶν συμμοριτῶν.
 Ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον εἶνε βεβαίον
 εἶνε ὅτι ἡ Ἑλλάς ζητεῖ ὀριστικὴν
 ρύθμισιν τοῦ ἀλβανικοῦ ζητήμα-
 τος, δοθέντος ὅτι ἡ χώρα αὕτη ἔ-
 χει καταστῆ τὸ βασικὸν ὄρμητή-
 ριον τῶν συμμοριτῶν ἐναντίον τῆς
 Ἑλλάδος.

ΟΙ ΣΥΝΟΔΟΙΠΟΡΟΙ

Οἱ ἴδιοι διπλωματικοὶ κύκλοι

ΣΥΝΑΝΤΗΣΙΣ
ΔΙΟΜΗΔΗ - ΠΛΑΣΤΗΡΑ
 Ὁ Πρόεδρος τῆς Κυβερνήσεως κ. Διο-
 μηδὴς θὰ συναντηθῆ τὴν μεσημβρίαν
 εἰς τὸ Πολιτικὸν τοῦ Γραφείου μετὰ τοῦ
 στρατηγοῦ Πλαστήρα, προκειμένου νὰ
 τὸν παρακαλέσῃ ὅπως ἀναβάλῃ ἐπ' ὀλί-
 γον τὸ εἰς Ἀμερικὴν ταξιδίον του.

339.913
ΤΑ ΟΡΦΑΝΑ ΠΑΙΔΙΑ
 Συμφώνως πρὸς τὸν νόμον 2222/1934

ΚΑ
ΚΑ
7 ΑΚ
 ΧΑΛ
 ἀντιστα